

Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: 296 153 222
fax: 296 153 264

Zápis ze schůzky pracovní skupiny „Úmrtí spojená s užíváním nelegálních drog“

1. února 2005, 9:30, Vladislavova 12, místnost P6

1 Přítomni

Mgr. Jana Brožová (ÚZIS ČR)
MUDr. Petra Griněnková (MZ ČR)
MUDr. Viktor Mravčík (NMS CZ)
npor. Jaroslav Šejvl (NPDC PČR)
Ing. Hana Vaněrková (IPVZ)
MUDr. František Vorel, CSc. (místopředseda SSLST ČLS JEP, Nemocnice ČB)
MUDr. Tomáš Zábranský, Ph.D. (vedoucí skupiny)
Ing. Jaroslav Zikmund (FN Bulovka)

Omluvili se

Doc. Ing. Marie Balíková, CSc. (I. LF UK)
Doc. MUDr. Přemysl Klír, CSc. (předseda SSLST ČLS JEP, IPVZ)
RNDr. Kateřina Zedníková (LF UP)

Skupina je tedy usnášeníschopná. Jednání řídil dr. Zábranský, který rovněž odpovídá za správnost zápisu.

2 Program a jednání

2.1 Shrnutí situace sběru dat za rok 2004, plán analýzy dat (Vorel, Mravčík, Zábranský)

Primář Vorel shrnul stav soustředování dat z jednotlivých (15) oddělení soudního lékařství, které se účastní sběrného systému „Úmrtí na předávkování nelegálními drogami, těkavými látkami a zneužívanými léčivými“ Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti (NMS). K 1. únoru 2005 data dodalo 9 pracovišť; **prim. Vorel předpokládá, že k 28.2.2005 budou data k dispozici v kompletní podobě.**

Další jednání se věnovalo naplánování podrobné analýzy dat (nad rámec prostého zjištění faktu smrtelného předávkování podle platných definic NMS a Evropského monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti). Dr. Mravčík oznámil plán NMS analyzovat data zejména se vztahem ke korelaci smrtelných nehod a přítomnosti návykových látek v organismu jejich aktivních účastníků. Účastníci skupiny navrhli několik dalších námětů pro případné analýzy. Závěrem se skupina aklamativně usnesla,

že své návrhy členové skupiny doručí písemně na elektronickou adresu vedoucího skupiny, dr. Tomáše Zábranského, a to do 18. února 2005 včetně.

V rámci tohoto bodu byla rovněž diskutována pravidla pro publikace ve vědeckých časopisech, které využívají dat získaných díky činnosti skupiny a především díky zapojení jednotlivých (namnoze fakultních) pracovišť do sběrného systému. Bylo aklamativně rozhodnuto, že jako první autor publikace bude vždy uváděn iniciátor publikace, jenž bude zároveň řídit proces sestavení materiálu a interních komentářů, k nimž budou vybídnuti všichni členové skupiny a podle stupně odezvy / aktivity ne/budou uvedeni mezi spoluautory. **Povinnou součástí každé takové publikace bude jmenovité poděkování jednotlivým oddělením, zúčastněným ve sběru dat.**

2.2 Publikace „Předávkování nelegálními drogami a těkavými látkami v ČR – stručný souhrn a manuál pro monitorování“ a její využití (Zábranský + členové skupiny)

Na konci roku 2004 byla nákladem 500 kusů v rámci Edice „Metodika“ NMSem vydána neprodejná publikace „Předávkování nelegálními drogami a těkavými látkami v ČR – stručný souhrn a manuál pro monitorování.“ Ta je zároveň ke stažení ve formátu Portable Dokument Format (Adobe) na adrese

http://www.drogy-info.cz/filemanager/download/638/smrtelna_predavkovani_www.pdf.

Publikace pro potřeby Policie ČR si v dostatečném počtu odebral již na počátku ledna por. J. Šejvl; jejich distribuci zajistí po služební linii. NMS v průběhu první poloviny února rozešle tištěné publikace v počtu tří výtisků na všechna oddělení soudního lékařství, která se účastní sběrného systému. Nádvkem každý z přítomných autorů publikace dostal po dvou výtiscích pro vlastní potřebu.

Problém zaplacení autorského honoráře recenzentovi publikace prof. Fryce, žijícího ve Švýcarsku, vyřeší sekretariát RVKPP v součinnosti s prim. Vorlem během února.

Dr. Zábranský vybídl členy skupiny ke sběru ohlasů na publikaci a případné návrhy s ohledem na případnou budoucí revizi a novou edici.

2.3 Stav budování / zavedení Národní referenční laboratoře (Griněnková, Vorel)

Vzhledem k nepřítomnosti doc. M. Balíkové byl jen zběžně diskutován problém Národní referenční laboratoře (NRL).

Podle sdělení MUDr. Griněnkové došlo od posledního jednání k posunu v postoji MZ, které dospělo k vyjasnění případného právního statutu Národní referenční laboratoře (NRL). Ministerstvo zdravotnictví zároveň vyjádřilo připravenost se po dobu zaváděcího období práce NRL (po dobu několika let) částečně podílet na hrazení jejího provozu. MZ v současnosti čeká na vyjádření managementu I. LF a VFN ke zmíněným provozním nákladům.

Přítomní členové výboru SSLST informovali o doporučení společnosti jednotlivým oddělením/pracovištím Soudní toxikologie **zakoupit z vlastních nákladů německé kontrolní testy a použít je podle pokynů výrobce**; do doby vyřešení otázky NRL je toto chápáno jako jediná možnost jak zajistit standardnost/komparabilitu výsledků

jednotlivých pracovišť. Výsledky soustřeďuje a na **komerční bázi vyhodnocuje Ústav SLT v Brně.**

V diskusi k tomuto bodu navrhuje ing. Zikmund na jmenování NRL vyhlásit konkurs (tendr). Stanovisko skupiny k této věci není jednotné, převažuje ale názor, že pracoviště Na Bojišti (I. LF UK) by bylo – z personálních i kapacitních důvodů – nezbytně vítězem podobného konkursu, který by tak byl ryze formální. V diskusi byla dále zdůrazněna prestižnost funkce NRL pro zastřešující ústav / univerzitu.

Korespondencí s omluvenou doc. Balíkovou bylo zjištěno, že 28. 1. 2005 dopisem MZ ČR (signoval ředitel odboru zdravotní péče MUDr. P. Březovský) požádalo ředitele VFN o aktualizaci priorit v investiční oblasti; z dopisu podle tohoto zprostředkovaného sdělení doc. Balíkové také vyplývá, že právní postavení NRL má být řešeno zákonnou úpravou.

Dr. Griněnková závěrem specifikovala, že primárním partnerem MZ v této věci je výbor SSLST ČLS JEP, a požádala jej o vypracování krátkého materiálu, shrnujícího kompetence, povinnosti a obecně náplň práce NRL za stavu, ideálního z pohledu SSLST.

2.4 Stav sběru dat v Obecném registru mortality (ÚZIS ČR / Český Statistický úřad); výsledky / dostupnost výsledků za 2. pololetí 2004 (Brožová)

Mgr. Brožová informovala skupinu o zaslání závazného pokynu NZIS k IS LPM, který přesně specifikuje nakládání s LPM obsahujícími „Doplněnou či opravenou diagnózu“. Systém i s nezbytnými změnami v SW byl zaveden v pololetí 2004; k dispozici byla zatím jen data za 3. čtvrtletí 2004, která obsahovala celkem 7 osob se změnovým hlášením (2 Moravskoslezský kraj, 1 Olomoucký, 4 Praha). Po námitce prim. Vorla, že on sám jich příslušnému krajskému pracovišti ÚZIS ČR (ČB) v daném období odeslal „nejméně 10,“ vychází najevo, že datový set ÚZISU neumožňuje zcela přesně odlišit, které pracoviště danou /daného zemřelou/ého pitvalo.

Po upřesnění mgr. Brožové vychází najevo, že příčina úmrtí je do elektronického systému zanášena podle klinického nálezu lékaře, který provedl ohledání, pokud je provedena sekce, mají při vkládání přednost data zjištěná na základě pitvaného nálezu.

Mgr. Brožová do příští schůzky skupiny prozkoumá příčiny nesouladu počtu chybových hlášení, známých ÚZISu, s údaji uváděnými členy skupiny. Zároveň prozkoumá možnost do elektronického systému vkládat identifikátor pitvaného pracoviště.

2.5 Registr pitvaných jako součást zdravotních registrů – status quo (Vorel, Griněnková)

Ze strany MZ nedošlo od minulého jednání k posunu; existuje stále možnost zařadit tento registr do Zákona o péči o zdraví lidu resp. do jeho přílohy, v tomto stádiu již ale jen formou poslaneckého návrhu.

Dr. Zábranský navrhuje v této věci oslovit Výbor pro sociální politiku a zdravotnictví PSP ČR resp. jeho Podvýbor pro problematiku drog a toxikománie a žádá MZ ČR o přípravu znění této novelizace a jejího stručného zdůvodnění (za případné spolupráce s prim. Vorlem); zároveň se nabízí okamžitě po doručení návrhu zjistit ochotu předsedkyně výše zmíněného podvýboru k této poslanecké iniciativě / pozměňovacímu návrhu.

2.6 Provádění pitvů mimo oddělení soudních lékařství – status quo (Griněnková, Šejvl, Vorel, Zikmund)

Prim. Vorel seznámil skupinu s metodickým pokynem PPR286/NTR2004 nám. Prezidenta Policie ČR plk. Jaroslava Macháněho, který ukládá Policii ČR soudní pitvy nařizovat výhradně na odděleních soudního lékařství. Podle sdělení členů skupiny ale i nadále dochází k porušování tohoto nařízení a zemřelí jsou pitváni na patologiích v rámci nejrůznějších právních subjektů. Citován byl případ spol. Patol s.r.o., operující na území hl. m. Prahy i jinde, a obdobné subjekty vznikající nebo již vzniknuvší jinde v republice.

Skupina vyjádřila nad tímto stavem znepokojení, a to jak ve smyslu nemožnosti zaručit kvalitu těchto vyšetření ani jejich vyhovění platným standardům dobré praxe, tak ve smyslu potenciálního nepokrytí dat o „drogových úmrtích.“

Jako řešení první volby se všem zúčastněným jeví jednak naplnění předchozího bodu (tedy zařazení registru pitvaných, v podobě jak jej nyní spravuje SLST ČLS JEP a NMS, do zdravotnických registrů), které bude znamenat hláskou povinnost pro všechny existující i v budoucnu vzniklé subjekty, které by přicházely v úvahu, jednak změna příslušné vyhlášky MZ (19/1988 Sb.) a to tak, že věta „...provádí lékař oddělení soudního lékařství“ bude změněna na „...provádí lékař oddělení soudního lékařství na oddělení soudního lékařství.“

Prim. Vorel zároveň slibuje zařazení tohoto problému na program příští schůze odborné společnosti.

2.7 Informace Policie ČR – sběr dat o drogových úmrtích a používané definice (Šejvl)

Por. Šejvl seznámil přítomné s rozesláním stručného dotazníku, designovaného speciálně pro potřeby metodického vedení NPDC v rámci Policie ČR, na jednotlivá oddělení soudních lékařství v ČR, s termínem odevzvy do 25.2.2005. Připomněl fakt nedodání požadovaných dat za rok 2003 z příslušných oddělení FN Bulovka (Praha) a FN Plzeň a znovu požádal výbor SSLST i přítomné zástupce jednotlivých oddělení o praktickou podporu v této věci, přislíbenou na minulém jednání skupiny předsedou SSLST doc. P. Klírem.

2.8 Diskuse a různé

Dr. Mravčík informoval o skutečnosti, že Česká republika – resp. NMS – získala v konkursu status **junior partnera v Twinning Projektu Evropské komise o technické pomoci Slovenské republiky** ve věci posílení národní protidrogové politiky. Součástí tohoto projektu je mj. ustavení funkčního sběru „drogových“ dat v SR, a to včetně dat o smrtelných předávkách drogami. Dr. Mravčík předpokládá resp. nabídl aktivní zapojení členů skupiny do provádění projektu.

Krátce byly diskutovány **dva velmi pravděpodobné aktuální případy předávkování nelegálními drogami** – oba z Brna –, tj. smrt mladého muže s podezřením na předávkování kokainem a velmi suspektní smrt z hyperhydratace mladé ženy den po požití drogy, zakoupené jako extáze. V obou případech se čeká na výsledky toxikologických vyšetření, v „kokainovém“ případě zejména s ohledem na možnou přítomnost atropinu v kokainu, která byla v posledních měsících zjištěna na několika místech v EU – v některých případech se smrtelnými následky. Policie ČR a NMS

budou na příští schůzce informovat o toxikologickém nález, a to zejména s ohledem na jeho možnou důležitost pro Systém včasného varování (Early Warning System) EMCDDA a Europolu, jehož součástí Česká republika je.

Dr. Zábranský seznámil přítomné s **preventivní publikací Policie ČR** a její Národní protidrogové centrály, jež se distribuuje na služebnách PČR. Poukázal zejména na prokazatelně nepravdivý údaj o pěti stech mladých lidech, kteří se – podle této publikace – mají každoročně v ČR smrtelně předávkovat drogami. Por. Šejvl k tomu uvedl, že publikace je z roku 2002, kdy PČR ještě nebyla součástí pracovní skupiny „Úmrtí spojená s užíváním nelegálních drog,“ a že nepravdivý údaj NPDC získala od Hygienické stanice hl. m. Prahy. Dodal k tomu, že publikace bude Policií ČR stažena z distribuce.

Schůzka Pracovní skupiny byla ukončena v 11:45. Termín příští schůzky byl stanoven na úterý 22. března 2005 v 9:30 v budově Úřadu vlády ve Vladislavově ulici 12.